

A vásárolt villamos energia okozta üvegházhatású gáz kibocsátásának elszámolása

Az ÜHG Protokoll Vállalati Szabvány melléklete

Összefoglalva az EKOenergia Titkárság által, 2015. január

Az alábbi összefoglaló több nyelven is megtalálható az alábbi linken: www.ekoenergia.org > ecolabel > other standards

További információ az alábbi linken érhető el: www.ghgprotocol.org > Scope 2 Guidance és www.ekoenergia.org

Bevezető

A legtöbb vállalatnak más cég által előállított áramot kell vásárolnia. Hogyan kell elszámolniuk a vállalatoknak az áramfogyasztás szénkibocsátásával? Vagy a 'szénlábnyom terminológia' szerint: hogyan kell a vállalatoknak elszámolniuk a közvetett emisszió kategóriájába tartozó kibocsátásaikat?

2015 januárjában az Üvegházhatású Gáz Protokoll¹ (ÜHG Protokoll, Greenhouse Gas Protocol) megjelentetett egy Útmutatót ezzel a témával kapcsolatban Közvetett Kibocsátási Útmutató címmel. A kiadványt 4 év nyilvános konzultáció és egyeztetés előzte meg. Ebben az összefoglalóban az Útmutató legfőbb javaslatai közül mutatunk be néhányat.

Általános követelmények: 'kettős beszámolás'

Az Útmutató megköveteli, hogy azok a cégek, melyek a liberalizált villamos energia piacon működnek a következő két számot jelentsék:

1) A cégeknek meg kell adniuk egy **helyalapú** számot. Ez a szám a fogyasztási hely szerinti villamosenergia-termelés által kibocsátott üvegházhatású gázok értéke. Gyakorlatban ezeket a számokat a legegyszerűbb országoként kiszámolni.

Például a helyalapú számot az alábbi két szám összeszorzásával lehet kiszámolni:

a) a cég általi villamosenergia-fogyasztás egy bizonyos ország határain belül (a fogyasztás értéke kWh-ban kifejezve) és

b) az 1 kWh-ra eső átlagos üvegházhatású gáz kibocsátása abban az országban. Információ a villamos energia átlagos üvegházhatású gáz kibocsátásának mértékéről az országos áramhálózaton a hálózati áramszolgáltató cégektől illetve a Nemzetközi Energiaügynökség (International Energy Agency) beszámolóiban érhető el.

¹ Az aláhúzott kifejezések magyarázata az összefoglaló végén található Szójegyzék tartalmazza.

2) A cégeknek, melyek olyan liberalizált piacon működnek, mint az EU, egy **piacalapú** számot is jelenteniük kell. Ennek a számnak a kiszámításához a cégeknek az áramtermelő rendszer kibocsátását kell használniuk. A villamos energia eredetét egy úgynevezett 'szerződéses okirattal' kell bizonyítani, mely megfelel bizonyos minőségbeli kritériumoknak. Európában a villamos energia eredetét kizárólagosan Származási garanciával lehet bizonyítani.

Ha a cégek olyan áramot használnak, melynek eredete nem bizonyított Származási garanciával, abban az esetben a piacalapú kibocsátásukat a hálózat energiaforrás összetételének üvegházhatású gáz kibocsátása alapján kell kiszámolniuk.

A cégek általában nem adnak külön tájékoztatást az indirekt (2. hatály alá eső) kibocsátásokról hanem a teljes kibocsátásukról adnak csak információt. A teljes kibocsátás a direkt és indirekt kibocsátások összege. A cégek választhatnak, hogy két összeget jelentenek-e (az egyiket a helyalapú, a másikat a piacalapú érték alapján) vagy csak egy összeget. Az utóbbi esetben meg kell adniuk, hogy melyik közvetett kibocsátás értéket használták. Az Útmutató javasolja, hogy ezt az értéket a célértékek kiszámításához hasonló módon tegyék meg. Ahogy a célmeghatározásról szóló fejezetben is olvasható, ez azt jelenti, hogy a liberalizált piacon működő cégeknek ajánlott a piacalapú értéket használniuk.

Kibocsátások

Közvetett, azaz indirekt emisszió alatt azokról a kibocsátásokról beszélünk, melyek az energiatermelés helyén jöttek létre. A közvetett kibocsátási tényezők nem tartalmazzák a hálózati veszteségeket, illetve a z életciklus kibocsátásokat. A Származási garancia tartalmazza az üvegházhatású gázok kibocsátását. Ha tehát egy cég megújuló energiát vásárol, akkor kibocsátásként nullát jelölhet meg. Az életciklus-elemzésből származó kibocsátások a 3. hatály alá esnek, nem pedig a 2. hatály alá (indirekt kibocsátások).

1. megjegyzés: a bioenergiából származó energiára külön szabály érvényes: bioenergiából származó bármilyen metán (CH_4) vagy dinitrogén-oxid (N_2O) kibocsátást indirekt kibocsátásként kell jelenteni, míg a széndioxid (CO_2) kibocsátást a hatályokon kívül kell jelenteni. Lásd az Útmutató 6.12-es fejezetét.

2. megjegyzés: habár az Útmutató nem tér ki rá külön, vízenergia esetén, ha az feltöltésen alapszik, és ha a feltöltés metán formációhoz vezet, akkor a metánkibocsátást indirekt kibocsátásként kell kezelni.

Milyen fogyasztást kell feltüntetni az elszámolásban

Indirekt kibocsátáshoz tartozik a vásárolt áram, hűtés és fűtés. A beszámolót készítő cég választhat, hogy a beszámolót azokról a vásárlásokról készíti, melyek a tulajdonában lévő tevékenységekre vonatkoznak, vagy melyek az általa ellenőrzött tevékenységekre vonatkoznak. Az ellenőrzés lehet mind piaci mind pedig üzemeltetési ellenőrzés. További információ az úgynevezett Vállalati Standard (Corporate Standard) 17. oldalán található (www.ghgprotocol.org > Corporate Standard).

Célmeghatározás

Célmeghatározásnál a cégeknek meg kell nevezniük, hogy milyen módszert alkalmaztak a végcél kitűzésekor illetve a folyamat nyomon követésekor, ideértve a bázis évre vonatkozó számításokat. Az Útmutató a piacialapú értékek használatát javasolja azon cégek számára, melyek a liberalizált piacon működnek (9.3 fejezet).

A cégeknek ajánlott, hogy többet is tegyenek

Mindemellett az ÜHG Protokoll javasolja a cégeknek, hogy tegyenek még egy lépést és ösztönözzék új, alacsony széntartalmú energiatermelő létesítmények beindítását. A 11.4 fejezetben az Útmutató felsorol néhány példát ezzel kapcsolatban. Ezek közül néhány:

- ☛ Hosszú távú szerződések, megegyezések megújuló villamosenergia-szolgáltatókkal
- ☛ További kritériumok lehetnek a vásárolt villamos energiával kapcsolatban, úgymint az áramtermelő installáció kora illetve a termelés típusa. A cégek használhatják az EKOenergia címkét, hogy bizonyítsák a vásárolt villamos energia megfelel a kiegészítő követelményeknek.
- ☛ A cégeknek ajánlott megbizonyosodniuk, hogy a villamos energia árának bizonyos százalékát (zöld tarifa) újabb megújuló villamosenergia-termelő egységek létrehozására fordítják. Az Útmutató kifejezetten utal az **EKOenergia Klíma Alapjára**.

További javaslatok

További javasolt jelentendő adatok (lásd az Útmutató 7.2 fejezete):

- ☛ Éves áramfogyasztás;
- ☛ Kapcsolódó metán (CH₄) és dinitrogén-oxid (N₂O) kibocsátások;
- ☛ 'Okirati tulajdonságok' (a Származási garancia főbb tulajdonságai, úgymint a zöld energia fajtája vagy egy ökocímke);
- ☛ A vállalati beszerzés szerepe új projektek indításában. Ezzel kapcsolatban az Útmutató az alábbiak szerint fogalmaz: A cégek bemutatthatják, hogy a szerződéses kapcsolatuk hogyan járult hozzá új, alacsony széntartalmú projektek létrehozásához.

Az EKOenergia címkét az 'Okirati tulajdonságok' alatt lehet feltüntetni (lásd az Útmutató 8.1 táblázatát). Továbbá az EKOenergia Klíma Alapjához történő hozzájárulás kielégíti az új, alacsony széntartalmú projekt fogalmát. További információért keresse az EKOenergia Titkárságát.

www.ekoenergy.org/hu/about-us/contact-us/

SZÓJEGYZÉK

- **EKOenergia:** az egyetlen Európa-szerte elfogadott villamos energia ökocímke. Lásd www.ekoenergy.org.
- **Életciklus-elemzés kibocsátás:** egy termék teljes életciklusa alatti összes kibocsátás. Például: szélenergia esetében az életciklus számok tartalmazzák mind a szélturbinák gyártásából keletkező kibocsátásokat, mind pedig a turbinák leszereléséből származókat.
- **Hálózati energiaforrás összetétel:** arra a villamos energiára vonatkozik a hálózaton, melyet egyetlen fogyasztó sem nevez a sajátjának. Ha a fogyasztó olyan áramot vásárol, melynek származását nem bizonyítja Származási garancia, akkor ez a fogyasztó ebből az összetételből kapja az áramot. Az összetételt ugyanaz az állami hatóság számítja ki, amelyik a Származási garanciákat kiállítja.
- **Kettős beszámolás:** a cégeknek kötelezően két számot kell jelenteniük, az egyiket a helyi vagy nemzeti villamosenergia-termelő egységek kibocsátása alapján, a másikat a villamosenergia-fogyasztó saját villamos energia szerződése alapján.
- **Közvetlen kibocsátások (direkt, 1. hatály alá eső kibocsátások):** azok az üvegházhatású-gázkibocsátások, melyeket a cég épületeinek, üzlethelyeégeinek vagy járműveinek lehet tulajdonítani.
- **Közvetett kibocsátások (indirekt, 2. hatály alá eső kibocsátások):** azok az üvegházhatású-gázkibocsátások, melyek a cég más cégektől vásárolt villamos energia, hűtés, fűtés fogyasztásához köthetőek.
- **3. hatály alá eső kibocsátások:** a 3. hatály alá eső kibocsátások közé tartozik minden olyan közvetett kibocsátás, ami a cég tevékenységéből származik, és nem tartozik a 2. hatály alá eső kibocsátások közé. Tartalmazza a kutatásból és termelésből (upstream) származó kibocsátásokat, illetve a feldolgozásból és kereskedelemről (downstream) származókat is. Például, ha egy cég televíziókat gyárt, akkor ezek a televíziók az eladás után áramot fognak fogyasztani, életük végén pedig vagy szétszerelésre kerülnek, vagy egyéb módon végzik hulladékként. Lásd www.ghgprotocol.org > Scope 3 Calculation Guidance.
- **Származási garancia:** a Származási garancia a villamos energia 'igazolványa'. A villamos energiát nem lehet nyomon követni a villamosenergia-hálózaton. Ez azt jelenti, hogy a fogyasztóknak nem garantált, hogy ténylegesen az általuk preferált cégtől vagy termelőtől kapják az áramot ('elektronokat'). Ugyanakkor egy olyan elszámolási rendszer létrehozása lehetséges, ami regisztrálja, hogy melyik cég mennyi és milyen forrásból származó áramot töltött fel a hálózatba. Európában ez a rendszer úgynevezett 'Származási garancia' bizonyítványokkal történik. Az állam minden egyes megtermelt MWh-ról egy Származási garanciát állít ki.
- **Szén elszámolás:** egy adott jogi személy üvegházhatású-gázkibocsátás mennyiségének mérése
- **Üvegházhatású Gáz Protokoll:** az ÜHG Protokoll a legelterjedtebb nemzetközi szénelszámolási eszköz. Az ÜHG Protokoll a Világ Erőforrások Intézete (WRI) és az Üzleti Világtanács a Fenntartható Fejlődésért (WBCSD) közötti partnerség eredményeként jött létre.